

Dr. Minkó-Miskovics Mariann Ph.D, LLM ügyvéd, független kutató

dr.miskovics.mariann@gmail.com

A FEGYVERES RABLÁS BÍRÓSÁGI GYAKORLATÁNAK TERÜLETI MEGOSZLÁSA A 2012-ES BTK. HATÁLYBA LÉPÉSE ÓTA MAGYARORSZÁGON

Absztrakt

2013. július 1. napján lépett hatályba a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény, amely viszonylag sok változást hozott a büntetőjogi szabályozásban, ideértve az erőszakos vagyon elleni bűncselekmények között szereplő rablás bűncselekményének változásait is. A rablás bűncselekménye nagymértékben módosult, illetve annak minősítő körülményeként szereplő „fegyveresen” minősítés is megváltozott.

A fegyveres rablás esetében ugyanakkor a 2012-es Büntető Törvénykönyv hatályba lépése óta nem került sor olyan átfogó elemzés vagy tanulmány készítésére, amely a körülbelül tíz éves bírósági gyakorlatot bűnözésföldrajzi szempontból dolgozná fel, tehát elemezné az ítélkezési gyakorlat eljáró bíróságok területére lebontott bűncselekményt, ideértve az ahhoz kapcsolódó adatokat.

Jelen előadásom, illetve tanulmányom keretében részletesen bemutatom, hogy a 2012- es Büntető Törvénykönyv hatályba lépése óta hogyan alakult a fegyveres rablás bűncselekményének bírósági gyakorlata az eljáró bíróságok területi megoszlására fókuszálva és annak alapján elemezve az egyes kapcsolódó adatokat, így az elkövetés típusait (elkövetők száma, rendbeliség, egyéb elkövetett bűncselekmények, egyéb minősítő körülmények), az elkövetőkre vonatkozó egyes speciális körülményeket (alakzatok, nem, életkor, állampolgárság, végzettség, munkahely, büntetett előélet, visszaesés), illetve az eljáró bíróságokat (elsőfokon, másodfokon és harmadfokon eljáró bíróságok) és az ezekhez kapcsolódó egyes speciális körülményeket.

Kulcsszavak:

Fegyveres rablás, bírósági gyakorlat, területi megoszlás

1. Bevezetés

Közel tíz éve, 2013. július 1. napján lépett hatályba a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.), amely – többek között – a vagyoni elleni erőszakos bűncselekmények körébe tartozó legsúlyosabb bűncselekmény, a rablás tekintetében is jelentősebb mértékű módosításokat vezetett be.¹ A rablás bűncselekménye esetében ugyanakkor az erőszakos jelleg mellett mindenképp kiemelendő a Btk-ban foglalt egyik minősítő körülmény, a „*fegyveresen*” minősítés,² amely a rablás fokozott társadalomra irányuló veszélyességét növeli, figyelemmel a fegyveres elkövetés során használt eszközökre.³

A fegyveres rablás bűncselekménye⁴ esetében ugyanakkor – bár a minősítő körülmény csak az 1978-as büntető törvénykönyvben jelent meg a rablás bűncselekménye tényállásában⁵ – nem alakult ki egységes bírósági gyakorlat; az egyes különböző hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságok eltérő módon értelmezik a jogszabályt, különösen az elkövetési módok és az elkövetés során használt eszközök körében. Ezek az eltérő értelmezési módok pedig megjelennek a büntetéskiszabás formájában is, amelynek eredményeként eltérő mértékű büntetés kiszabására került sor az egyes bíróságok gyakorlatát megvizsgálva.

Jelen tanulmány célja annak bemutatása, hogyan alakult a fegyveres rablás bűncselekményének joggyakorlata Magyarországon; milyen bírósági határozatok születtek ezen a területen és ezek a határozatok hogyan viszonyulnak az egyes bíróságok gyakorlatához: hogyan alakul ma Magyarországon a fegyveres rablás bűncselekményének ítélezési gyakorlata.

¹ Vö: A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 321. § és A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 365. § rendelkezései.

² 2012. évi C. törvény 365. § (3) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b)-c) pontok

³ A jelenleg – 2023. május 20. napján hatályos – szabályozás szerint fegyveresen követi el a bűncselekményt, aki működőképes lőfegyvert, robbanóanyagot, robbantószer, robbanóanyag vagy robbantószer felhasználására szolgáló készüléket tart magánál vagy a bűncselekményt ezek utánzatával fenyegetve követi el. 2012. évi C. törvény 459.§ (1) bekezdés 5. pont

⁴ Jelen tanulmány keretében kizárólag a fegyveres rablás tényállásának egységben történő elemzésével foglalkozik, tehát sem a rablás bűncselekmények elemzésével, sem pedig a „*fegyveresen*” minősítés elemzésével nem foglalkozik. A rablás tekintetében szakirodalmat lásd például: Bujdos Iván Ákos: A bírói gyakorlat hatása a Btk. 365. § (1) bekezdése szerinti rablás elkövetési magatartásának értelmezésére, Magyar jog, 2016 (63) 11. 628-636.; Sisák Noémi: A rablás büntetőjogi szabályozásának történetisége, Ügyészek lapja, 2011 (18), 6. 83-92. A fegyveres minősítés értelmezésére lásd például: Miskovics Mariann: A fegyveres rablás bűncselekményének változásai a joggyakorlat és a kriminálstatisztika tükrében, Jura, 2015 (21), 1. 244-250.; Miskovics Mariann: A fegyveres elkövetés értelmezésének változásai az 1961-es Büntető Törvénykönyvtől kezdve napjainkig, Belügyi Szemle, 2016 (64), 6. 91-107.

⁵ 1978. évi IV. törvény 321. § (4) bekezdés a) pont

2. Jogszabályi háttér és joggyakorlat

A fegyveres rablás bűncselekménye a Btk-ban a vagyon elleni erőszakos bűncselekmények között található, külön egyszeres⁶ és többszörös⁷ minősítő körülményként⁸ magában foglalva a fegyveresen elkövetést is. Egyszeres minősítés esetén a büntetés mértéke öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés lehet, míg többszörös minősítés esetén öt évtől tizenöt évig tartó szabadságvesztés büntetés kiszabása is lehetséges.⁹

A Btk. hatályba lépése óta eltelt közel tíz évben már a Kúria több releváns bírósági határozatot hozott a fegyveres rablás bűncselekménye tekintetében, amelyek közül egy hivatkozható bírósági határozattá vált közzététele a Bírósági Határozatok Gyűjteményében megjelent, tíz döntés pedig precedensképes határozat¹⁰ formájában került elfogadásra.¹¹

A Kúria az első említett határozatában a fegyveres rablás bűncselekményének elkövetését minősítette tovább, megállapítva, hogy bűnszövetség létesül a terheltek között, amennyiben azok trafikok kirablását elhatározva három üzlet fegyveres rablását csoportosan végre is hajtják, akkor is, ha a helyszínek kiválasztása nem előzetesen eltervezve történik. Emellett a terheltek ebben az esetben társtettesnek minősülnek, amennyiben az egyik terhelt a társaival elhatározott

---

⁶ Egyszeres minősítésnek tekintem, hogy az adott bűncselekményhez kapcsolódóan listaszerű felsorolásban szerepelnek az egyes minősítő körülmények és más vagy több minősítő körülmény nem kapcsolódik hozzájuk. A fegyveresen minősítés egyszeres minősítő körülményként történő megjelenését lásd: 2012. évi C. törvény 365. § (3) bekezdés a) pont

⁷ Többszörös minősítő körülményen azt értem, hogy az adott minősítő körülmény más minősítő körülményt továbbminősít. A fegyveresen minősítés ebben az esetben továbbminősíti a jelentős értéket, illetve a hivatalos személy vagy külföldi hivatalos személy vagy közfeladatot ellátó személy sérelmére hivatalos eljárása, illetve feladata teljesítése során történő elkövetést. A fegyveresen minősítés továbbminősítését lásd: 2012. évi C. törvény 365. § (4) bekezdés b)-c) pontok

⁸ Az egyszeres és a többszörös minősítés nem jelenti a több minősítő körülmény egymás mellett történő, párhuzamos megjelenését. Tehát a fegyveresen minősítés esetében a rablás bűncselekménye tekintetében a fegyveresen minősítés egyszeres minősítő körülményként, többszörös minősítő körülményként és párhuzamos minősítő körülményként is megjelenhet. Párhuzamos minősítésre példa lehet a fegyveresen minősítés mellett megjelenő felfegyverkezve, csoportosan, bűnszövetségben, a bűncselekmény felismerésére vagy elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére történő elkövetés. A rablás bűncselekményeinek egyes minősítő körülményeit lásd: 2012. évi C. törvény (3) bekezdés b)-c)-d)-g) pontok.

⁹ Megjegyzendő, hogy a fegyveres rablás bűncselekményének fokozottabb társadalomra veszélyessége a Btk. Általános részében is megjelenik: az elkövető büntethető a 14. életév betöltése előtt is, amennyiben a rablás bűncselekményét – ideértve a fegyveresen elkövetett rablást is – követte el, illetve a szabadságvesztés-büntetés végrehajtási fokozata fegyház, amennyiben a háromévi vagy ennél hosszabb szabadságvesztést a rablás súlyosabban minősülő esetei – ideértve a fegyveresen minősítést, mint egyszeres minősítést és többszörös minősítést – követte el az elkövető. 2012. évi C. törvény 16. § h) pont és 37. § (3) bekezdés a) pont ad) alpont

¹⁰ A magyar korlátozott precedensrendszer magyarázatát lásd például: <https://jogaszvilag.hu/szakma/mit-jelent-a-korlatozott-precedensrendszer-bevezetese/> (Letöltés dátuma: 2023. május 19.)

¹¹ Megjegyzendő, hogy a precedensképes határozatok mellett más bírósági határozatok is meghozatalra kerültek a fegyveres rablás bűncselekménye tekintetében, azonban azok nem hivatkozhatók úgy, mint a precedensképes határozatok, emellett feldolgozásukra a statisztika keretében jelen tanulmány III. részében kerül sor.

rablás eredményes végrehajtása érdekében csak azt követően lép be a rablással érintett dohányboltba, hogy bűntársa az eladót fegyverrel a bevétel átadása érdekében megfenyegette.¹²

A Kúria minden, fegyveres rablás bűncselekményével kapcsolatos precedensképes határozatában hatályában fenntartotta a másodfokú bíróság döntését, egyetlen alkalommal sem került sor a másodfokú bíróság határozatának megváltoztatására. Emellett a Kúria fegyveres rablás bűncselekményével kapcsolatos precedensképes határozatai alapvetően az alábbi témakörökhöz tartoznak: elkövetői alakzat,¹³ alkalmazandó jogszabály,¹⁴ rablás vagy más bűncselekmény,¹⁵ korábbi res iudicata,¹⁶ illetve kisebb kérdések megválaszolása.¹⁷ Ezek a határozatok ugyanakkor kizárólag Budapesten kerültek meghozatalra, ahol a Kúria székhelye van, tehát külön bűnözésföldrajzi jelentőségük a fegyveres rablás bűncselekményének bírósági joggyakorlatának megoszlása tekintetében nincsen.

3. A fegyveres rablás bírósági gyakorlatának területi megoszlása

A fegyveres rablás bűncselekménye – más fegyveresen elkövethető bűncselekményekkel¹⁸ összehasonlítva – viszonylag gyakran előfordul, amelynek eredményeként a kapcsolódó bírósági gyakorlat is viszonylag széleskörűnek tekinthető; a Btk. hatályba lépése óta eltelt közel tíz évben összesen 72 ügyben hozott határozatot valamely bíróság, amelynek 21%-ában a Kúria (harmadfok), 74%-ában valamelyik ítélőtábla (másod- és harmadfok) és 5%-ában valamelyik törvényszék, illetve járásbíróság (első- és másodfok) járt el.¹⁹

¹² BH 2007.8.253. (Kúria Bfv. III. 1.485/2016.).

¹³ Kúria Bfv.1071/2018/7., Kúria Bfv.1598/2015/4., Kúria Bfv.644/2015/8.

¹⁴ Kúria Bfv.1516/2014/8., Kúria Bfv.622/2014/7.

¹⁵ Kúria Bfv.578/2019/10., Kúria Bfv.197/2017/7.

¹⁶ Kúria Bfv.1562/2017/6.

¹⁷ Kúria Bfv.1798/5215/6., Kúria Bfv.71/2015/7.

¹⁸ A jelenleg hatályos Btk. szerint fegyveresen elkövethető bűncselekmény az emberrablás, a személyi szabadság megsértése, a közösség tagja elleni erőszak, a magánlaksértés, a hatósági eljárás megzavarása, a hivatalos személy elleni erőszak, a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak, a közérdekű üzem működésének megzavarása, a nemzetközi gazdasági tilalom megszegése, a garázdaság, a rendbontás, a határozás bűncselekmények, az embercsempészség, az önbíráskodás, a jármű önkényes elvétele, a szökés és az előljáró vagy szolgálati közeg elleni erőszak. Ezen bűncselekmények fegyveresen minősítésének előfordulását lásd: Miskovics Mariann: A „fegyveresen” és „felfegyverkezve” minősítő körülmények megjelenése a magyar, a német és az osztrák büntetőjogban. Doktori értekezés, 2018, Debrecen

¹⁹ Az egyes megvizsgált ügyek – bírósági határozatok – az Országos Bírósági Hivatal által működtetett anonimizált bírósági határozatok keresője segítségével kerültek meghatározásra „fegyveres rablás” keresőszóval, a határozat által érintett jogterületként büntetőjogot meghatározva, a büntető kollégiumok által meghozva 2023. április 1. napjának lezárásával. A kereső elérhető: <https://eakta.birosag.hu/anonimizalt-hatarozatok>
Az egyes számítások elvégzésére az említett és elérhető bírósági határozatok tartalmának feldolgozása alapján került sor; az egyes számítások minden esetben saját keresés és feldolgozás eredményei.

3.1. A fegyveres rablás ítélkezési gyakorlatának területi megoszlása az egyes bíróságok között

A Kúriához²⁰ eljutott ügyeket megvizsgálva megállapítható, hogy azok a legtöbb esetben a Fővárosi Törvényszéken kezdődtek (3 ügy) és ezt követően másodfokon a leggyakrabban a Fővárosi Ítéltábla járt el (3 ügy), illetve a Budapest Környéki Törvényszék és a Miskolci Törvényszék (2-2 ügy). Ez ugyanakkor csak részben tekinthető meglepőnek, mivel a legtöbb ügy a Fővárosi Törvényszéken kezdődött, ahol a magyar lakosság 18%-a él összesen,²¹ míg Budapest Környéki Törvényszék és a Miskolci Törvényszék is arányaiban több lakosra vetítve hozott a fegyveres rablás bűncselekménye ügyében határozatot, mint más, a fegyveres rablás bűncselekménye ügyében eljáró bíróságok.

Megjegyzendő ugyanakkor, hogy nemcsak a Kúria járt el harmadfokon, hanem összesen két ügyben az ítélőtáblák is hoztak a fegyveres rablás bűncselekményével kapcsolatban harmadfokú határozatot, azonban viszonylag kis számú esetben: egy ilyen ügyben döntött a Fővárosi Ítéltábla és egy ügyben pedig a Győri Ítéltábla. Ezekben az esetekben másodfokon törvényszékek jártak el (Fővárosi Törvényszék és Székesfehérvári Törvényszék), elsőfokon pedig a kerületi, illetve járásbíróságok (Budapesti XX., XXI., XXII. Kerületi Bíróság és a Dunaújvárosi Járásbíróság). Azonban ebben az esetekben az adatok kis száma miatt további ügyek tekintetében részletesebb következtetések nem vonhatók le.

A másodfokon maradt ügyeket megvizsgálva kis mértékben hasonlóan alakulnak az ügyszámok, mint a harmadfokot elért ügyek tekintetében: erős a főváros-központúság és a fővároson kívül jóval kisebb arányban döntöttek az egyes bíróságok a fegyveres rablások bűncselekményeinek az ügyében: összesen 51 ügyben döntöttek az ítélőtáblák, amelyeknél 62,7%-ban a Fővárosi Ítéltábla hozott ítéletet. Meglepően sok fegyveres rablásról döntött a Győri Ítéltábla (15,6%) és a Pécsi Ítéltábla (11,7%), amihez képest a Debreceni és a Pécsi Ítéltábla viszonylag kevés esetében járt el. Területileg ugyanakkor a legkevésbé változatosak a Debreceni Ítéltáblához eljutott ügyek voltak: két-két ügy érkezett a Debreceni és a Miskolci

---

²⁰ Jelenleg kizárólag harmadfokon a Kúria hozhat határozatokat, amelynek a székhelye Budapest. Ennek megfelelően a harmadfokú határozatok jelentős részét – figyelemmel a külön említett harmadfokú határozatokra – Budapesten hozták meg, így ennek külön területi megoszlás szerinti ábrázolása nem szükséges.

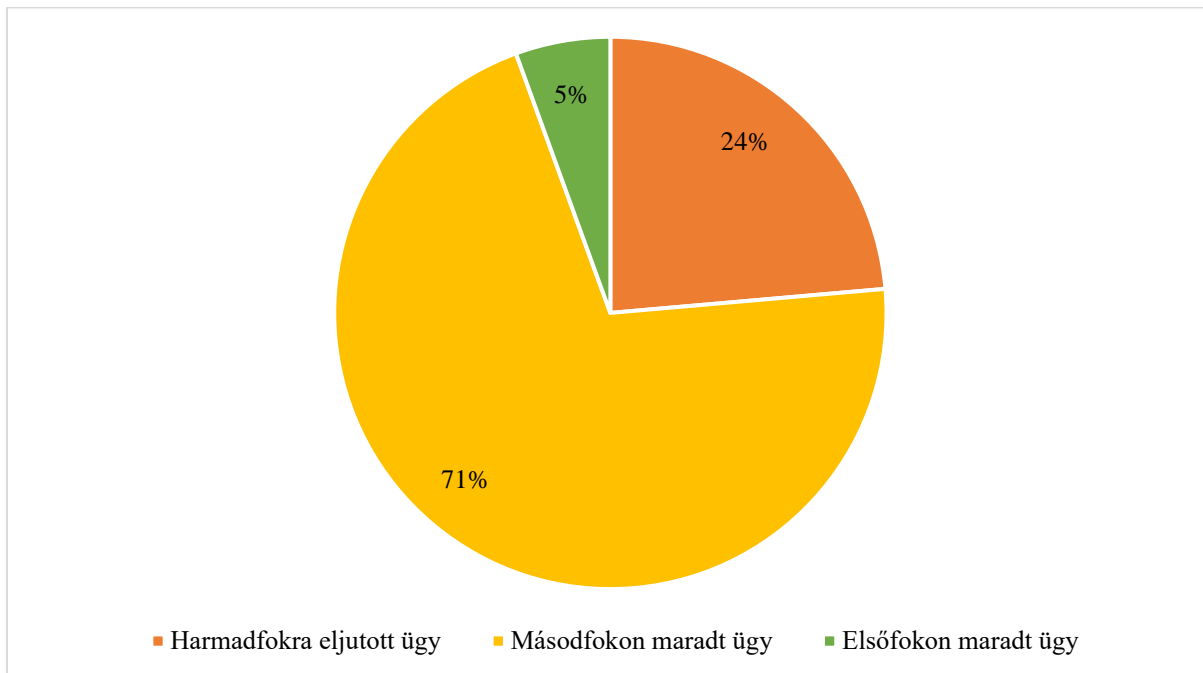
²¹ Forrás: https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/elozetes_adatok/#/11 (Letöltés dátuma: 2023. május 14.)

Törvényszékről, míg a Fővárosi, Győri, Pécsi és Szegedi Ítéltáblára négy-négy törvényszékről kerültek az eldöntendő fegyveres rablás bűncselekményével foglalkozó ügyek.

A másodfokon maradt ügyek között a leggyakrabban – valószínűleg a már említett lakosságszám miatt – a Fővárosi Törvényszék járt el (17 ügy), illetve viszonylag sok ügyben döntött a Budapest Környéki Törvényszék (8 ügy) is. Viszonylag kevés ügyben döntött ugyanakkor a Veszprémi, a Szombathelyi, a Szekszárdi, a Szolnoki, a Gyulai és a Kecskeméti Törvényszék (mindegyik esetben egy-egy ügy). Megvizsgálva az egyes ítéltáblák eljárását, megállapítható, hogy szinte minden, az illetékességi területükön eljáró törvényszékről kerültek fel másodfokra az egyes ítéltáblákhoz fegyveres rablásos ügyek, ugyanakkor a rendelkezésre álló adatok szerint a Debreceni Ítéltábla illetékességi területéhez tartozó Nyíregyházi, illetve Egri Törvényszék és a Pécsi Ítéltábla illetékességi területéhez tartozó Kaposvári, illetve Zalaegerszegi Törvényszék a Btk. hatályba lépése óta nem járt el fegyveres rablás bűncselekményével kapcsolatos ügyben.

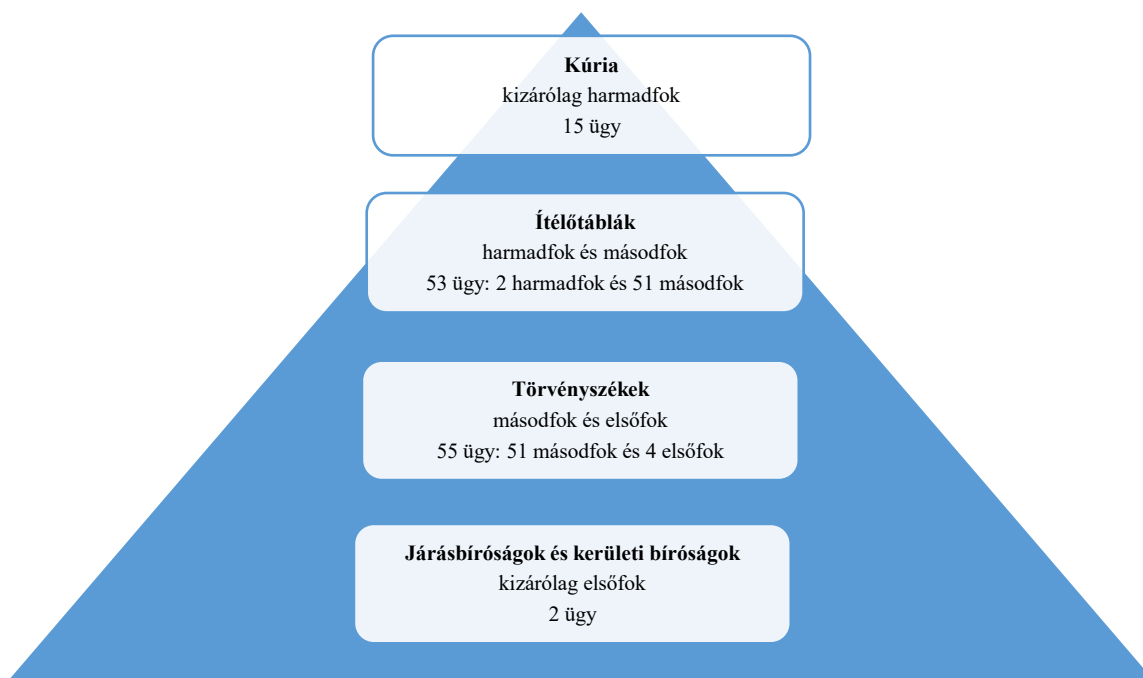
Az elsőfokon maradt fegyveres rablások esetében rendkívül kisszámú ügy áll rendelkezésre: összesen 4 fegyveres rablásról döntöttek törvényszékek (3 ügyben a Fővárosi Törvényszék és 1 ügyben a Tatabányai Törvényszék) úgy, hogy azok ellen semmilyen jogorvoslat nem került benyújtásra. A többi 18 törvényszék nem hozott határozatot olyan fegyveres rablás bűncselekménye ügyében, amely elsőfokon maradt volna.

A fegyveres rablás bűncselekményének az egyes bírósági szintek, illetve illetékes bíróságok közötti megoszlása az alábbiak szerint ábrázolható (1. és 2. ábra):

1. ábra:

A fegyveres rablás bűncselekményének Btk. hatályba lépése óta az egyes bírósági szintek közötti megoszlása

2. ábra:

A fegyveres rablás bűncselekményének Btk. hatályba lépése óta az egyes illetékes bíróságok közötti megoszlása

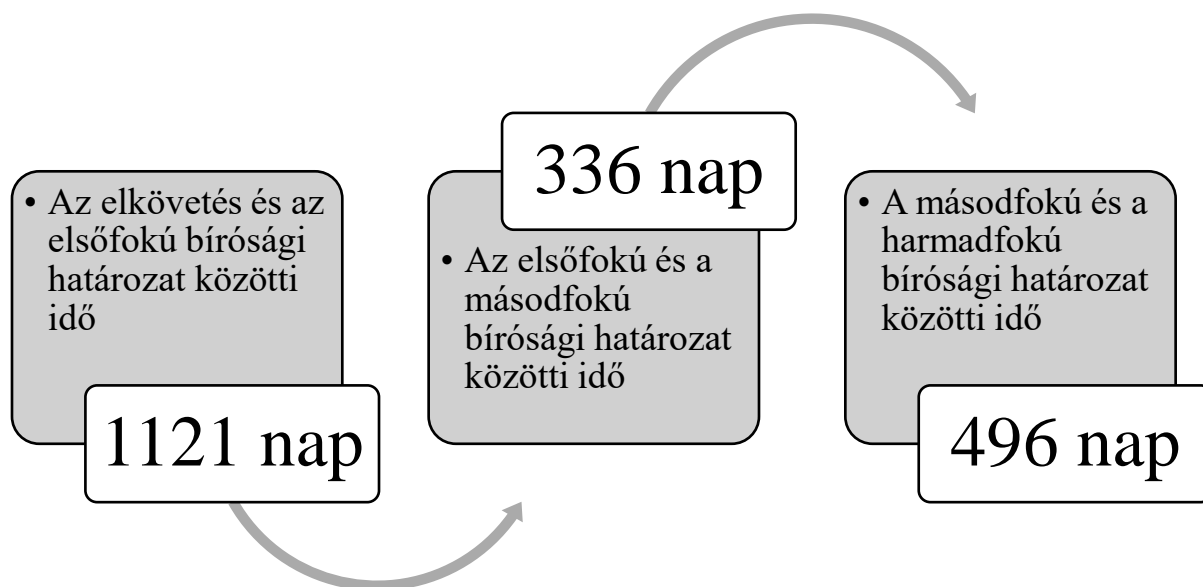
A fentiek alapján megállapítható, hogy a fegyveres rablás bűncselekményének ügyében a leggyakrabban az egyes törvényszékek jártak el, figyelemmel azok első- és másodfokú hatáskörére; ezt követően majdnem mindegyik ügy eljutott valamelyik ítélőtáblára, figyelemmel azok másod- és harmadfokú hatáskörére. Ezzel szemben rendkívül kevés ügy maradt elsőfokon és viszonylag kevesebb ügy jutott el a Kúriához vagy valamelyik ítélőtáblához harmadfokra.

1. A fegyveres rablás bűncselekményének időbeli megoszlása a bíróságok területi megoszlása tükrében

A fegyveres rablás bűncselekményének közel 10 éves bírósági gyakorlata tekintetében mindenképp célszerű megvizsgálni, hogy az egyes bíróságok mennyi idő alatt hoztak határozatot az adott ügyben és területileg bármilyen eltérés észlelhető ezen a területen vagy sem.

Először is, megállapítható, hogy a fegyveres rablás bűncselekményének elkövetése – elsőfokú – másodfokú – harmadfokú eljárásban hozott bírósági határozatok körében általában gyorsan zajlanak az eljárások, ugyanakkor megjelenik az elsőfokú bírósági eljárás nehézsége: a teljes és részletes bizonyítási eljárás szükségessége, az összes nyomozati anyag áttekintése és számbavétele; ennek eredményeként pedig az elsőfokú bírósági eljárás tekinthető a leginkább lassúnak az elkövetéstől számítva. A másodfokú bíróságok ezzel szemben rendkívül gyorsan dolgoznak, kevesebb, mint egy év alatt döntenek átlagosan az új Btk. hatályba lépése óta a fegyveres rablások bűncselekményeiről. A harmadfokú bírósági eljárás is viszonylag gyorsan zajlott az ilyen ügyekben, kicsit több, mint egy év alatt határoztak az eljáró bíróságok az eléjük került fegyveres rablás bűncselekményével kapcsolatos ügyekről.

Az elkövetés – elsőfokú határozat – másodfokú határozat – harmadfokú határozat folyamat az alábbiak szerint ábrázolható (3. ábra):

3. ábra: A fegyveres rablások bűncselekményeinek az elkövetéstől számított átlagos időtartama az egyes bírósági szintek között

Megvizsgálva ugyanakkor az egyes bíróságok eljárási idejét, már lényegesen nagyobb eltérések fedezhetők fel:

- A Fővárosi Törvényszék²² esetében az elkövetéstől számítva átlagosan 1475 nap telik el az elsőfokú határozat meghozataláig, majd 431 nap a másodfokú határozat meghozataláig és 606 nap a harmadfokú határozat meghozataláig;
- A Dunántúli vármegyei bíróságok esetében 1168 nap átlagosan az elsőfokú határozat meghozatala, 303 nap a másodfokúé és mindösszesen 319 nap a harmadfokúé, míg Kelet-Magyarországon ezek a számok annyiban változnak, hogy rövidebb idő alatt kerül sor az elsőfokú határozat meghozatalára, amelyre az elkövetéstől számított átlagosan 913 nap alatt történik, a másodfokú határozat meghozatala hosszabb ideig tart, 383 napig és a harmadfokú határozat meghozatala pedig kifejezetten magas az eddigi értékekhez képest, átlagosan 573 nap.²³

²² Tekintettel arra, hogy viszonylag nagyobb számú fegyveres rablás bűncselekményének elkövetésére került sor a Fővárosi Törvényszék, mint első- és másodfokon eljáró bíróság illetékességi területén, így ennek elkülönített vizsgálata mindenképp indokoltnak tekinthető.

²³ Tekintettel arra, hogy viszonylag kisebb számú ügy állt összesen rendelkezésre – a Fővárosi Törvényszék által elbírált, a fegyveres rablás bűncselekményére vonatkozó határozatok külön történő vizsgálata miatt – így indokoltá vált egy olyan megkülönböztetés alkalmazása, amely érdemben is ábrázolhatóvá teszi az egyes elbíráltási határidőket területi szinten is. Ennek érdekében Magyarország keleti és nyugati irányú felosztása révén válhattak a leginkább értelmezhetővé és ábrázolhatóvá az egyes határidők.

3.2. A fegyveres rablás bűncselekményének elkövetőinek területi megoszlása és jellemzői

A már említettek szerint összesen 72 ügyben hoztak határozatot a különböző bíróságok a fegyveres rablás bűncselekménye vonatkozásában, amely ugyanakkor nem jelenti azt, hogy összesen ennyi bírósági határozat került volna meghozatalra, illetve összesen ennyi elkövető követte volna el az említett bűncselekményt. Megvizsgálva a rendelkezésre álló határozatokat, megállapítható, hogy összesen 157 bírósági ítéletet hoztak a fegyveres rablás bűncselekményének ügyében az egyes bíróságok és az elkövetők száma a 72 ügyben összesen 148 fő volt.

Ez elméletben azt jelentené, hogy egy fegyveres rablás bűncselekményét átlagosan 2,05 elkövető valósítja meg, tehát inkább a többes elkövetői alakzat (társtettség és részesség) jellemzőbb, nem pedig az önálló tettség, ugyanakkor az egyes elkövetéseket megvizsgálva a gyakorlatban mégis inkább az egyedül eljáró elkövető a gyakoribb, a 148 elkövetőből 30 elkövető minősült önálló tettesnek, a többi esetben társtettesi²⁴ vagy valamelyik részesi²⁵ alakzat valósult meg.

A legtöbb elkövető – a korábban már bemutatottak szerint – a Fővárosi Törvényszékhez kapcsolódik, összesen 51 elkövető esetében döntött a fegyveres rablás bűncselekményéről a bíróság. Viszonylag sok elkövető esetében hozott határozatot a vizsgált bűncselekmény tekintetében a Budapest Környéki Törvényszék is, összesen 22 elkövető esetében, ráadásul a Budapest Környéki Törvényszék hozott határozatot az egyszerre legtöbb – összesen 13 – elkövető által együttesen elkövetett fegyveres rablás bűncselekményében is. Emellett a legtöbb önálló tettes (30 elkövető) fegyveres rablásának bűncselekményéről a Fővárosi Törvényszék határozott (9 elkövető), a többi elkövető pedig vegyesen oszlott meg az egyéb eljáró bíróságok között. Ez a tendencia érvényesült a két és három elkövetőről döntő bíróságok esetében is: a Fővárosi Törvényszék határozott a leggyakrabban, a többi többes elkövetőről pedig vegyesen döntöttek az egyes eljáró bíróságok.

---

²⁴ Társtettesek azok, akik a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását egymás tevékenységéről tudva, közösen valósítják meg. 2012. évi C. törvény 13. § (3) bekezdés

²⁵ Részes lehet a felbujtó és a bűnsegéd is; felbujtó az, aki más bűncselekmény elkövetésére szándékosan rábír; bűnsegéd pedig az, aki a bűncselekmény elkövetéséhez másnak szándékosan segítséget nyújt. 2012. évi C. törvény 14. § (1)-(2) bekezdések

4. Az egyes, a Fővárosi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság által hozott határozatokkal érintett elkövetők személyi körülményei

Tekintettel arra, hogy a Fővárosi Törvényszék járt el első-, másod- és harmadfokon a leggyakrabban a fegyveres rablás bűncselekménye vonatkozásában, így az általa hozott határozatokkal érintett elkövetők személyi körülményeinek vizsgálata a leginkább megalapozható és a leginkább elemezhető.

A minél részletesebb és alaposabb vizsgálat érdekében az alábbi szempontrendszer felállítására került sor az elkövetők személyi körülményeinek a tekintetében:

- a) az elkövető állampolgársága;
- b) az elkövető életkora;
- c) az elkövető családi állapota;
- d) az elkövető kiskorú gyermekeinek, mint eltartottjainak száma;
- e) az elkövető végzettsége;
- f) az elkövető foglalkozása;
- g) az elkövető büntetett előélete;
- h) az elkövető visszaesőnek minősülése.

A Fővárosi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság által fegyveres rablás bűncselekményében meghozott határozatoknak az egyes elkövetők személyi körülményeire²⁶ tekintettel az alábbiak állapíthatók meg:²⁷

- a) az elkövető állampolgársága:

magyar	román	szerb	szlovák	nem rögzített
39	3	3	1	0

²⁶ Az egyes táblázatok első sorában az egyes jellemzők, míg a második sorában minden esetben az elkövetők számára utaló adatok szerepelnek.

²⁷ Megjegyzendő, hogy több bírósági határozatban a Fővárosi Törvényszék határozatában nem rögzített egyes adatokat, amelyek egy része ráadásul a határozat többi részéből sem volt megállapítható (például a nemet nem rögzítette a bíróság kifejezetten, de külön említette, hogy az elkövető gyermekei a volt feleségénél kerültek elhelyezésre). Ennek érdekében minden esetben külön oszlopban szerepel a „nem rögzített” kitétel.

b) az elkövető neme:²⁸

férfi	nő	nem rögzített
40	0	11

c) az elkövető életkora:²⁹

felnőttkorú	fiatalkorú	nem rögzített
47	4	0

d) az elkövető családi állapota:

egyedülálló	élettársi kapcsolatban élő ³⁰	házasságban élő	nem rögzített
25	19	4	3

e) az elkövető kiskorú gyermekeinek, mint eltartottaknak³¹ száma:

nincs	1 kiskorú	2 kiskorú	3 kiskorú	nem rögzített
35	9	3	2	2

²⁸ Az elkövető neme esetében több bírósági határozatban nem került rögzítésre, illetve következtetést sem lehetett levonni az illető nemére, ugyanakkor – figyelemmel a mai hatályos jogszabályokra, transznemű személy által fegyveres rablás bűncselekményének elkövetése a Btk. hatályba lépése óta gyakorlatilag kizárható, különösen, hogy amennyiben transznemű személy követte volna el a vizsgált bűncselekményt, az a bűncselekmény regisztrációja során sem került volna megfelelően rögzítésre a vonatkozó adatrögzítési lehetőség (rubrika) hiányában..

²⁹ A Btk-ban foglaltak szerint eltérő rendelkezések alkalmazandók a fiatalkorú elkövetőkre, mint a felnőttkorúakra, ezért szükséges ez a különbségtétel. A Btk-ban foglaltak szerint fiatalkorúnak az tekinthető, aki a bűncselekmény elkövetésekor a 12. életévét betöltötte, de a 18. életévét még nem. 2012. évi C. törvény 105. § (1) bekezdés

³⁰ Az élettársi kapcsolat külön történő említése két okból is szükséges: egyrészt magában az életközösség is elkülöníthető az egyedülálló léttől és a házasságtól, másrészt pedig jogi relevanciája is lehet, figyelemmel a bejegyzett élettársi kapcsolatról, és az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2009. évi XXIX. törvényben foglaltakra, amely lehetővé teszi két azonos nemű személy együttélésének jogszabályi keretek közé emelését, amelynek azonban külön büntetőjogi relevanciája nincs.

³¹ Az egyes bírósági határozatok nemcsak a kiskorú gyermekekről tesznek említést, hanem a nagykorúakról is, illetve egyéb eltartottakról is, azonban a kiskorú gyermekeket minden esetben külön rögzítik, a tartásra kötelezett hozzátartozókkal együttesen, ezért került sor kizárólag a kiskorú gyermekek számának rögzítésére.

f) az elkövető végzettsége:³²

alapfokú	középfokú	felsőfokú	nem rögzített
22	27	2	0

g) az elkövető foglalkozása:³³

kékgalléros	fehérgalléros	alkalmi	munkanélküli	tanuló	nyugdíjas	nem rögzített
23	8	7	7	2	1	3

h) az elkövető büntetett előélete:³⁴

nem	nem, de folyamatban van	igen	igen és folyamatban van	nem rögzített
17	5	25	4	0

i) az elkövető visszaesői minősége:³⁵

³² A végzettségek esetében az egyes bírósági határozatok szinte minden esetben tartalmazták, hogy az elkövető milyen végzettséggel rendelkezett, azonban ezek annyira változatosak voltak, hogy kategorizálásuk vált szükségessé. Ennek megfelelően alapfokú végzettségnek tekinthető minden olyan végzett, amely nem éri el az érettségit vagy a szakképző iskola által nyújtott végzettséget; középfokú végzettségnek tekinthető az érettségi és a szakképző iskolában megszerzett végzettség; felsőfokú végzettségnek tekinthető az egyetemi vagy főiskolai végzettség. Egyetemi vagy főiskolai végzettség feletti végzettség bármely elkövető általi megszerzésére nem került sor.

³³ Az elkövető foglalkozása tekintetében is kategóriák létrehozatala vált szükségessé, tekintettel arra, hogy rendkívül változatosak voltak az egyes elkövetők foglalkozásai. Ennek megfelelően az angolszász kékgalléros és fehérgalléros munkavállalói csoport került elkülönítve, figyelemmel arra, hogy az alkalmi munka esetében külön kategória alkalmazása vált szükségessé a bírósági határozatok tartalma miatt. Emellett külön kategóriaként jelent meg a munkanélküli, a tanulói és a nyugdíjasi jogviszony is. A kékgalléros és a fehérgalléros munkavállalók elkülönítésére lásd például: <https://www.profession.hu/cikk/mit-jelent-a-galler-szine> (Letöltés dátuma: 2023. május 15.)

³⁴ Az elkövető büntetett előélete vonatkozásában szükség volt annak elkülönítésére, hogy az elkövető ténylegesen büntetve volt vagy sem, hiszen egyes esetekben az elkövető még nem büntetett előéletű, de már más bűncselekmény elkövetése miatt már folyamatban van vele szemben büntetőeljárás, illetve már büntetett előéletű és a fegyveres rablás bűncselekménye miatt vele szemben indított büntetőeljárás mellett más büntetőeljárás is folyamatban van vele szemben. Ennek hátterét lásd a 2012. évi C. törvény 97. § (1) bekezdésében és a bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény 9. § b) pontjában.

³⁵ A Btk-ban foglaltak szerint az elkövető lehet visszaeső, különös visszaeső, többszörös visszaeső és erőszakos többszörös visszaeső. Az egyes fogalmakat lásd: 2012. évi C. törvény 459. § (1) bekezdés 31. pont és a)–c) alpontok.

nem	igen: nem rögzített	igen: különös	igen: többszörös	igen: erőszakos többszörös
44	2	1	3	1

A fentiek alapján hipotézisként felállítható, hogy a Fővárosi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság által elbírált fegyveres rablás bűncselekményei esetében az elkövető leggyakrabban:

- magyar állampolgár volt, aki
- férfi,
- felnőttkorú,
- egyedülálló,
- nem rendelkezik kiskorú gyermekkel,
- középfokú a legmagasabb iskolai végzettsége,
- kékgalléros, fizikai munkát végző munkavállaló,
- aki büntetett előéletű,
- ugyanakkor nem visszaeső

személy lehetne. Ez a hipotézis ugyanakkor – figyelemmel az összes elemre – az 51 elkövetőt tekintve mindösszesen 3 elkövetőre igaz teljes egészében, tehát nem igazolható megfelelően, mindösszesen az elkövetők 5,88%-a tekintetében, amely meglehetősen kevésnek tekinthető.

Ugyancsak hipotézisként lehet felállítani, hogy a Fővárosi Törvényszék, mint elsőfokú bíróság által elbírált fegyveres rablás bűncselekményei esetében az elkövető a legritkább esetben volt:

- szlovák állampolgár,
- nem rögzített nemű,
- fiatalkorú,
- házas,
- 3 kiskorú gyermeke van,
- felsőfokú végzettséggel rendelkezik,
- nyugdíjas,
- büntetett előéletű és vele szemben folyamatban van más bűncselekmény miatt bírósági eljárás,
- emellett különös vagy erőszakos többszörös visszaeső

személy. Ez a hipotézis egyáltalán nem igazolható, a Fővárosi Törvényszék nem járt el a Btk. hatályba lépése óta olyan fegyveres rablás bűncselekményében, ahol az elkövető egyszerre lenne szlovák állampolgár és nem rögzített nemű vagy szlovák állampolgár és fiatalkorú vagy fiatalkorú és házas családi állapotú. A felsorolt elemek közül legfeljebb kettő valósul meg egyszerre, több elem együttesen nem jelent meg a Fővárosi Törvényszék ítélkezési gyakorlatában.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a fegyveres rablás bűncselekményének elkövetői rendkívül változatos személyes jellemzőkkel rendelkeznek és esetükben nem lehetséges két-három személyes jellemzőnél több jellemző együttes fennállását olyan formában igazolni, hogy abból ténylegesen bármilyen előrejelzés a további elkövetések esetében megállapítható legyen.

5. Összefoglalás

A bemutatott alapján megállapítható, hogy a fegyveres rablás bűncselekménye a Btk. hatályba lépése óta több alkalommal is megjelent már a bírósági gyakorlatban és több precedensképes határozat, illetve lényegesen több nem precedensképes határozat kapcsolódik hozzá. A precedensképes határozatok keretében az egyes eljáró bíróságok tovább pontosították a Btk-ban foglaltakat, illetve a joggyakorlat egységesítésén dolgozva olyan határozatokat hoztak, amelyek a fegyveres rablás bűncselekményével kapcsolatos esetleges jogszabályi, illetve joggyakorlati anomáliákat pontosították.

A bírósági gyakorlat érdemi vizsgálata során ugyanakkor – a precedensképes határozatoktól eltérő módon – nem kerülhetett sor olyan következtetések megállapítására, amelyek egységesen az összes vagy jelentős számú fegyveres rablás bűncselekményét általánosságban jellemeznék és szinte minden esetben alkalmazhatóvá válnának. Bár megállapítható, hogy a fegyveres rablás bűncselekménye a leggyakrabban a Fővárosi Törvényszéken kezdődik és valószínűleg a Fővárosi Ítéltáblán be is fejeződik azzal, hogy az elkövető magyar állampolgárságú férfi volt, más bíróságok esetében ilyen következtetések levonására – a rendkívül kisszámú elbírált ügy miatt – nincsen lehetőség.

Ami mégis megállapítható, hogy a fegyveres rablás bűncselekménye viszonylag ritkának tekinthető napjaink Magyarországon, ami azért mégis a közbiztonság javulását jelenti.

Felhasznált irodalom:

Bujdos Iván Ákos: A bírói gyakorlat hatása a Btk. 365. § (1) bekezdése szerinti rablás elkövetési magatartásának értelmezésére, Magyar jog, 2016 (63) 11. 628-636.;

Sisák Noémi: A rablás büntetőjogi szabályozásának történetisége, Ügyészek lapja, 2011 (18), 6. 83-92

Miskovics Mariann: A fegyveres rablás bűncselekményének változásai a joggyakorlat és a kriminálstatisztika tükrében, Jura, 2015 (21), 1. 244-250.;

Miskovics Mariann: A fegyveres elkövetés értelmezésének változásai az 1961-es Büntető Törvénykönyvtől kezdve napjainkig, Belügyi Szemle, 2016 (64), 6. 91-107.

Miskovics Mariann: A „fegyveresen” és „felfegyverkezve” minősítő körülmények megjelenése a magyar, a német és az osztrák büntetőjogban. Doktori értekezés, 2018, Debrecen

Jogszabályok

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény

A bejegyzett élettársi kapcsolatról, és az ezzel összefüggő, valamint az élettársi viszony igazolásának megkönnyítéséhez szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2009. évi XXIX. törvény

A bünyügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bünyügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény

BH 2007.8.253. (Kúria Bfv. III. 1.485/2016.).

Kúria Bfv.1071/2018/7.

Kúria Bfv.1598/2015/4.

Kúria Bfv.644/2015/8.

Kúria Bfv.1516/2014/8.

Kúria Bfv.622/2014/7.

Kúria Bfv.578/2019/10.

Kúria Bfv.197/2017/7.

Kúria Bfv.1562/2017/6.

Kúria Bfv.1798/5215/6.

Kúria Bfv.71/2015/7.

<https://jogaszvilag.hu/szakma/mit-jelent-a-korlatozott-precedensrendszer-bevezetese/>

(Letöltés dátuma: 2023. május 19.)

<https://eakta.birosag.hu/anonimizalt-hatarozatok>

(Letöltés dátuma: 2023. április 1.)

https://nepszamlalas2022.ksh.hu/eredmenyek/elozetes_adatok/#/11

(Letöltés dátuma: 2023. május 14.)

<https://www.profession.hu/cikk/mit-jelent-a-galler-szine>

(Letöltés dátuma: 2023. május 15.)

